

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

اگر جامعه را سازمانی با ماهیت فضایی- شبکه‌ای بدانیم، آن‌گاه کارکرد موثر هر جامعه به کارکرد موثر نهادهای آن به صورت جداگانه وابسته می‌شود. نهادهای بنیادینی چون نهاد خانواده در ازای عملکرد موثر خود می‌توانند موقعیتی فضایی- شبکه‌ای برای یک جامعه‌ی پیش‌رو و بالنده بسازند و زمینه‌ی توسعه و تعالی جامعه را فراهم آورند. در این بین، دانشگاه به عنوان یکی از مهم‌ترین نهادهای متولی دانش و توسعه، نسبتی جدی با نهاد خانواده پیدا می‌کند. از این رو دانشگاه به عنوان نهادی برآمده از اجتماع که زیست روزانه و بقای آن در برهم‌کنشی مداوم با جامعه شکل می‌گیرد، توجه به نهاد خانواده را از جمله ارزش‌های خود می‌شمارد.

با این رویکرد، دانشگاه دوست‌دار خانواده دریافتی است که این مهم را بار دیگر فرا روی جامعه‌ی دانشگاهی قرار دهد که توجه به نهاد خانواده و مشارکت در بهبود موقعیت و به‌زیستی آن می‌تواند تاثیری چشم‌گیر بر عملکرد دانشگاه داشته و از سوی دیگر زمینه‌ساز تحقق اهدافی در حوزه‌ی مسئولیت اجتماعی دانشگاه و نقش آن در پیشرفت فرایند توسعه در کشور باشد.

دانشگاه دوست‌دار خانواده، نشان دانشگاهی است که خود را با سیاست‌های خانواده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مطابق با این سند پشتیبان، هماهنگ نموده و به درجه‌ای از اعتبار و استاندارد که در این سند اعلام شده است؛ دست یافته است. بنابراین دانشگاه دوست‌دار خانواده یک سیاست اجباری برای دانشگاه‌ها نیست، بلکه راهی است که هر دانشگاه می‌تواند آن را انتخاب نماید و البته از مزایا و مزیت‌های آن نیز بهره‌مند گردد. هر چند واضح و آشکار است که بسیاری از این سیاست‌ها در دانشگاه‌های کشور ساری و جاری است، و برنامه اجرایی آن به صورت مدون و هدفمند در یک سند در حمایت از خانواده تجمیع شده است.

دانشگاه دوست‌دار خانواده، پیشنهادی با هدف بازگشت به مفهوم خانواده و درک ضرورت توجه به آن در نهاد دانشگاه و مبتنی بر مهم‌ترین اسناد بالادستی مانند اصل دهم قانون اساسی، سیاست‌های کلی خانواده، سیاست‌های کلی علم و فناوری نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری، نقشه مهندسی فرهنگی کشور، سند راهبردی کشور در امور نخبگان، قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، سیاست‌های ارتقاء مشارکت زنان، منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران و سند الگوی پایه ایرانی اسلامی پیشرفت است.

امید داریم همیاری دانشگاهیان زمینه را برای زیست باکیفیت خانوادگی به عنوان زمینه‌ساز تعالی کلیه انسان‌ها در جامعه فراهم آورده و از این مسیر، خوشایندی و رضایت، میهمان مداوم زندگی و خانواده‌های ایرانی باشد.

هر آنچه در این سند تحت عنوان دانشگاه دوست‌دار خانواده عنوان شده است، بر اساس کارویژه‌های تعریف شده برای پژوهشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی نیز قابل اجرا است.

برای این سند، دستورالعمل اجرایی آن شامل ۱۲ ماده نیز توسط دفتر مشاور امور زنان و خانواده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تهیه شده است که ابلاغ می‌گردد.

فصل اول

وضع مطلوب دانشگاه دوست‌دار خانواده

وضعیت مطلوب و چشم‌انداز دانشگاه دوست‌دار خانواده مطابق با پنج بند در حوزه آموزش، پژوهش، مسئولیت اجتماعی، سلامت و توازن کار و زندگی به شرح زیر است:

آموزش

- توسعه آموزش غیررسمی در حوزه خانواده برای دسته‌های چهارگانه ذی‌نفعان شامل (دانشجویان، کارکنان، اعضای هیات علمی و جامعه)
- بهبود کیفیت آموزش رسمی رشته‌های مرتبط با خانواده
- راه‌اندازی رشته‌های جدید متناسب با خانواده بر اساس تجارب جهانی و بومی‌سازی آن از منظر برنامه‌ریزی درسی و آموزشی
- مدیریت دانش سیاست‌گذاری‌ها و فعالیت‌های مربوط به خانواده

پژوهش

- توسعه فعالیت‌های پژوهشی در حوزه خانواده در سطح بومی، منطقه‌ای و ملی
- توسعه نظریه‌پردازی بومی در حوزه خانواده
- آینده‌پژوهی در حوزه مسائل نوپدید خانواده
- توسعه پژوهش‌کده‌ها و دانشکده‌های مرتبط با علوم خانواده
- توسعه فعالیت‌های بین‌رشته‌ای در حوزه مرتبط با خانواده

مسئولیت اجتماعی

- انتقال دانش عمومی و تخصصی در حوزه خانواده به ذی‌نفعان مختلف در سطوح بومی، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی (سواد خانوادگی)
- ارتباط با سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی به منظور کاربردی شدن دانش خانواده
- حمایت‌های سازمانی نهاد دانشگاه
- ارتباط با موسسات سازمان‌های مردم‌نهاد مرتبط با خانواده
- ارتقای فرهنگ در حوزه خانواده

سلامت

- توسعه سلامت ذی‌نفعان چهارگانه در حوزه خانواده برای دسته‌های چهارگانه ذی‌نفعان شامل (دانشجویان، کارکنان، اعضای هیات علمی و جامعه)

توازن کار و زندگی

- تناسب سیاست‌گذاری‌های دانشگاه با به‌زیستی خانواده
- حمایت از زنان و خانواده
- تعامل خانواده و دانشگاه

فصل دوم**اولویت‌های دانشگاه دوست‌دار خانواده**

در هشت محور به شرح زیر قابل تقسیم‌بندی است:

محور ۱: سیاست‌گذاری

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سطح کلان سیاست‌هایی را با در نظر گرفتن نقش‌ها و مسئولیت‌های خانوادگی افراد و همچنین نهاد دانشگاه در سطح خرد با تنظیم قوانین و آیین‌نامه‌های داخلی در چارچوب سند دانشگاه دوست‌دار خانواده، متناسب با نقش‌ها و مسئولیت‌های خانوادگی، توازن کار و زندگی و حمایت از ساز و کارهایی برای در مرکز توجه قرار گرفتن خانواده چه از منظر زیست بهتر ذی نفعان دانشگاهی و چه از منظر توسعه زیربنای دانشی و پژوهشی مرتبط با علوم خانواده اقدام نمایند.

محور ۲: برنامه‌ریزی آموزشی و درسی**۱-۲- حوزه علوم انسانی**

بیشتر رشته‌های علوم انسانی با موضوع خانواده مرتبط هستند، از آن تاثیر پذیرفته و بر آن تاثیر می‌گذارند. گسترش کمی رشته‌های علوم انسانی با بیشترین ارتباط موضوعی و تاثیرگذاری بر خانواده و ارتقای کیفی این رشته‌ها بر عهده دانشگاه‌هایی است که در حوزه علوم انسانی فعال هستند.

۲-۲- حوزه علوم پایه، علوم فنی و مهندسی

در حوزه علوم مهندسی و صنایع، حوزه‌هایی مورد غفلت هستند که بیشترین تاثیر را بر نهاد خانواده دارند. پرداختن به این موضوعات در قالب کارگاه آموزشی، مطالعه و پژوهش، همایش، چاپ کتاب، ترجمه و مقالات علمی بر عهده و در توان این دانشگاه‌ها است.

محور ۳: پژوهش**۱-۳- توسعه فعالیت‌های پژوهشی مرتبط با خانواده در درون نهاد دانشگاه****۲-۳- توسعه فعالیت‌های پژوهشی حوزه خانواده در ارتباط با سازمان‌های اجتماعی****۳-۳- ارتقای کیفیت پژوهش‌های حوزه خانواده****۴-۳- به سامان کردن فعالیت‌های پژوهشی موجود حوزه خانواده و ترسیم مسیر پژوهشی آینده****محور ۴: آموزش غیررسمی**

آموزش‌های غیررسمی مرتبط با خانواده ذیل موضوعات کلی زیر دسته‌بندی می‌شوند:

۴-۱- آموزش مهارت‌های زندگی**۴-۲- آموزش پیش از ازدواج****۴-۳- آموزش زندگی خانواده****۴-۴- آموزش جدایی/طلاق و مواجهه با شکست عاطفی****۴-۵- آموزش فرزندپروری****۴-۶- آموزش سلامت جنسی****۴-۷- آموزش اقتصاد خانواده****۴-۸- آموزش سلامت روان**

شامل:

- ۴-۸-۱- پیشگیری از مصرف دخانیات
- ۴-۸-۲- پیشگیری از اعتیاد و مصرف مواد
- ۴-۸-۳- پیشگیری از خودکشی
- ۴-۸-۴- پیشگیری از افسردگی
- ۴-۸-۵- آموزش‌های خود مراقبتی
- ۴-۹- آموزش روابط و مناسبات خویشاوندی
- ۴-۱۰- آموزش توازن کار، تحصیل و زندگی
- ۴-۱۱- آموزش مشارکت و تسهیل‌گری اجتماعی

چهار گروه مخاطب آموزش غیر رسمی عبارتند از:

الف- دانشجویان

ب - اساتید و اعضای هیأت علمی و خانواده آنها

ج - کارکنان دانشگاه و خانواده آنها

د - جامعه

محور ۵: سلامت

سلامت شامل سلامت روان، سلامت جسم و نشاط و تندرستی سه گروه کارکنان دانشگاه‌ها، اعضای هیأت علمی و دانشجویان را شامل می‌شود.

۵-۱- سلامت روان

۵-۱-۱- ارتقای سلامت روان ذینفعان سه‌گانه (کارکنان دانشگاه‌ها، اعضای هیأت علمی و دانشجویان)

۵-۱-۲- ارتقای تسهیلات مرتبط با سلامت روان

۵-۱-۳- اهمیت به ضرورت سلامت روان هر سه گروه ذی‌نفعان

۵-۱-۴- پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در هر سه گروه ذی‌نفعان

۵-۱-۵- تاکید ویژه بر پیشگیری، نظارت و رسیدگی در خصوص انواع آزارها در محیط دانشگاه به ویژه آزار روانی و جنسی

۵-۲- سلامت جسم

۵-۲-۱- بررسی و رصد سلامت جسمانی مخاطبین سه‌گانه

۵-۲-۲- ارتقا و بهبود امکانات و تسهیلات سلامت جسمانی

۵-۲-۳- سهولت دسترسی به امکانات و تسهیلات سلامت جسمانی

۵-۳- نشاط و تندرستی

محور ۶: توسعه فرهنگی در حوزه خانواده

۶-۱- تغییر یا اصلاح نگره‌های فرهنگی در حوزه خانواده

۶-۲- بررسی مسائل نوپدید خانواده و ایجاد سازوکار پژوهشی (بودجه و برنامه‌ریزی) برای پرداختن به آن

۶-۳- فعال کردن زمینه‌های مشارکت اجتماع محور

محور ۷: حمایت از خانواده

گروه هدف: کارکنان، اساتید و دانشجویان

• اقتصاد، معیشت، امور رفاهی و مسکن

- ۱-۷- تسهیل دسترسی به مسکن مناسب
- ۲-۷- تامین کمک هزینه زندگی
- ۳-۷- تامین تسهیلات ازدواج
- ۴-۷- تسهیل فرایند توازن کار و زندگی
- ۵-۷- تسهیل در نگهداری و مراقبت از فرزندان

• سیاست‌گذاری

- ۶-۷- قوانین و تسهیلات شغلی مادران به صورت حمایت‌های مقطعی در زمان تولد فرزند و پس از آن
- ۷-۷- قوانین تسهیل ارتقای شغلی زنان
- ۸-۷- امنیت شغلی پس از بازگشت از مرخصی زایمان - مراقبتی برای زنان
- ۹-۷- قوانین عائله‌مندی مربوط به زنان شاغل در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- ۱۰-۷- قوانین و تسهیلات شغلی برای زنان خودسرپرست و سرپرست خانوار

• ترتیبات کاری انعطاف‌پذیر (زمان - مکان)

- ۱۱-۷- قوانین ساعت کاری مادران شاغل در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

محور ۸: تعامل خانواده و دانشگاه

- ۸-۱- تسهیل ارتباط خانواده دانشجویان با دانشگاه
- ۸-۲- تسهیل ایجاد نهادهای خیریه و داوطلب از خانواده دانشجویان، اساتید و کارکنان

فصل سوم

راهبردها و اقدامات دانشگاه دوست‌دار خانواده

محور ۱- سیاست‌گذاری

۱-۱- دانشگاه برای تبدیل شدن به دانشگاه دوست‌دار خانواده در مرحله‌ی نخست موظف است تا سیاست‌ها و جهت‌گیری‌های خود مربوط به حوزه خانواده را در برنامه‌های راهبردی دانشگاه واضح ساخته و آن را در چارچوب سند دانشگاه دوست‌دار خانواده به تصویب هیات امناء برساند. برای این منظور دانشگاه مجاز است تا کارگروه‌های لازم را متناسب با سطح فعالیت خود راه‌اندازی کرده و ساز و کارهای اجرایی شدن آن را طراحی کند.

۲-۱- فعال کردن نقش هیأت امناء دانشگاه در حوزه تسهیل تصویب قوانین مرتبط با خانواده در دانشگاه

۳-۱- بازنگری آیین‌نامه‌های درونی دانشگاه با محوریت رویکردهای توازن کار و زندگی، و خانواده

محور ۲- برنامه ریزی آموزشی و درسی

۲-۱- حوزه علوم انسانی

۲-۱-۱- بازنگری و روزآمدسازی سرفصل‌های درسی رشته‌های مرتبط با خانواده متناسب با نیازها و مسائل نوپدید

۲-۱-۲- راه‌اندازی رشته‌های جدید در حوزه خانواده

۲-۱-۳- روزآمدسازی علمی اعضای هیأت علمی در رشته‌های مرتبط با خانواده

۲-۲- حوزه علوم پایه، علوم فنی و مهندسی

۲-۲-۱- شناسایی مولفه‌های مرتبط با خانواده در رشته‌های گوناگون

۲-۲-۲- در نظر گرفتن مولفه‌های شناسایی شده در سرفصل‌های آموزشی

محور ۳- پژوهش

۳-۱- راه‌اندازی گروه‌های پژوهشی یا پژوهشکده‌های مرتبط با خانواده

۳-۲- برگزاری کارگاه‌ها و همایش‌های مرتبط با خانواده

۳-۳- انعقاد قراردادهای پژوهشی با سازمان‌های بیرونی با محوریت موضوعات مرتبط با خانواده

۳-۴- طراحی سازوکارهایی برای دریافت نیازها و چالش‌های جامعه در حوزه خانواده و بازنمایی آنها در برنامه‌های درسی و فعالیت‌های پژوهشی

۳-۵- ارتقای کمی و کیفی طرح‌های پژوهشی مرتبط با خانواده

۳-۵-۱- آینده‌پژوهی در حوزه خانواده

۳-۵-۲- پژوهش‌های مرتبط با گوناگونی خانواده در ایران

۳-۵-۳- کاربردی شدن یافته‌های پژوهشی مرتبط با خانواده در میان ذی‌نفعان جامعه بازار

۳-۵-۴- راه‌اندازی سامانه‌ای با محوریت تجمیع پژوهش‌های مرتبط با خانواده در دانشگاه برای استفاده عموم فعالان حوزه خانواده

۳-۵-۵- راه‌اندازی سامانه‌ای مربوط به موضوعات پژوهشی حوزه خانواده (سامانه مشاور زنان و خانواده)

محور ۴- آموزش غیر رسمی

- ۴-۱- تولید بسته‌ها و محتوای آموزشی با انواع مختلف مکتوب، صوتی، تصویری و غیره با توجه به موضوعات یازده‌گانه مورد اشاره در فصل سوم / محور ۴
- ۴-۲- تربیت آموزش‌گر جهت آموزش بسته‌های آموزشی تهیه شده
- ۴-۳- تسهیل دسترسی مخاطبان چهارگانه به بسته‌های آموزشی
- ۴-۴- برگزاری دوره‌های آموزشی (حضوری و مجازی) برای مخاطبان چهارگانه

محور ۵: سلامت

مخاطب موضوع سلامت سه گروه کارکنان، اعضای هیأت علمی و دانشجویان هستند.

۵-۱- سلامت روان

- ۵-۱-۱- بررسی وضعیت سلامت روان در بدو ورود و به صورت سالیانه
- ۵-۱-۲- تشکیل پرونده (کارنامه) سلامت روان
- ۵-۱-۳- راه‌اندازی و ارتقای بیمه سلامت روان
- ۵-۱-۴- توسعه کمی و کیفی مراکز مشاوره دانشگاه‌ها به تفکیک برای دانشجویان، اعضای هیأت علمی و کارکنان و نیز در خوابگاه‌ها
- ۵-۱-۵- روز آمدسازی و ارتقای دانش متخصصان و مشاوران شاغل در مراکز مشاوره
- ۵-۱-۶- توسعه فعالیت‌های داوطلبانه و اجتماعی
- ۵-۱-۷- اجرا و پی‌گیری برنامه‌های پیشگیرانه در حوزه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی
- ۵-۱-۸- اجرا و پی‌گیری برنامه‌های آموزش سلامت جنسی و پیشگیری از آزار
- ۵-۱-۹- تشکیل کمیته درون دانشگاهی زیر نظر ریاست دانشگاه به منظور پیشگیری از آزار روانی و جنسی نظارت و حمایت از آسیب‌دیدگان
- اعضای کمیته پیشگیری از آزار روانی و جنسی و نظارت و حمایت از آسیب‌دیدگان عبارتند از:

- ۱- ریاست دانشگاه
- ۲- یکی از معاونین دانشگاه
- ۳- مدیر حراست دانشگاه
- ۴- نماینده ولی فقیه در دانشگاه
- ۵- یک عضو هیأت علمی آشنا به موضوعات حقوقی در حوزه آزار روانی و جنسی به انتخاب رئیس دانشگاه
- ۶- یک نفر متخصص آشنا به موضوعات روان‌شناختی در حوزه آزار روانی و جنسی به انتخاب رئیس دانشگاه
- ۷- مشاور امور زنان و خانواده یا یکی از اعضای هیأت علمی زن دانشگاه به انتخاب رئیس دانشگاه

تبصره ۱: در صورتی که پست مشاور امور زنان و خانواده در دانشگاه وجود دارد، لازم است تا مشاور امور زنان و خانواده به عضویت کمیته منصوب شود.

تبصره ۲: یکی از اعضای کمیته عضو هیأت علمی آشنا به موضوعات حقوقی و متخصص روان‌شناختی، می‌تواند از بیرون دانشگاه یا سایر دانشگاه‌ها دعوت به همکاری شود.

تبصره ۳: دست کم یکی از اعضای کمیته پیشگیری از آزار روانی و جنسی و نظارت و حمایت از آسیب‌دیدگان لازم است زن باشد.

۲-۵- سلامت جسم

- ۱-۲-۵- تشکیل پرونده (کارنامه) سلامت جسم
- ۲-۲-۵- بررسی سلامت (چک آپ) سالیانه
- ۳-۲-۵- توسعه کمی و کیفی مراکز درمانی درون دانشگاه
- ۴-۲-۵- پرداخت کمک هزینه درمانی توسط دانشگاه
- ۵-۵-۵- تسهیل استفاده از بیمه تکمیلی برای خدمات پزشکی

۳-۵- نشاط و تندرستی

- ۱-۳-۵- تخصیص و تسهیل استفاده از امکانات ورزشی در دانشگاه و محل کار یا خارج از محل کار
- ۲-۳-۵- برگزاری جشنواره‌های ورزشی با حضور خانواده مخاطبین سه‌گانه
- ۳-۳-۵- استفاده از محیط‌های ورزشی توسط خانواده مخاطبین سه‌گانه

محور ۶: ارتقاء فرهنگ در حوزه خانواده

- ۱-۶- نشست/هم‌اندیشی/دانش‌افزایی در راستای تبیین نقش‌های خانوادگی و مسئولیت‌ها
- ۲-۶- نشست/هم‌اندیشی/دانش‌افزایی تعادل (مصالحه) بین کار و زندگی
- ۳-۶- برگزاری دوره‌های آموزش تسهیل‌گری و فعالیت‌های اجتماع محور

محور ۷: حمایت از خانواده

- ۱-۷- تخصیص خوابگاه به دانشجویان متاهل و در شرف ازدواج
- ۲-۷- کمک به راه‌اندازی تعاونی‌های ساخت مسکن برای اساتید و کارکنان
- ۳-۷- تأسیس مهد کودک یا کمک هزینه مهد کودک
- ۴-۷- کمک هزینه نگهداری از والدین سالخورده در منزل فرزند و یا نگهداری از اعضای ناتوان خانواده
- ۵-۷- تسهیلات به سرپرست خانواده برای فرزندان
- ۶-۷- اعطای وام قرض‌الحسنه به دانشجویان دارای فرزند
- ۷-۷- اعطای تسهیلات مالی و رفاهی به دانشجویان به منظور تسهیل ازدواج
- ۸-۷- اعطای تسهیلات مالی و رفاهی به کارکنان، اعضای هیأت علمی و فرزندان آن‌ها به منظور تسهیل ازدواج
- ۹-۷- بررسی شرایط اخذ پایه برای اعضای هیأت علمی و کارکنان به ازای هر فرزند یک پایه
- ۱۰-۷- ترتیبات کاری انعطاف‌پذیر به لحاظ زمانی و مکانی برای اخذ پایه سالانه
- ۱۱-۷- استفاده از ساعت کاری شناور یا تسهیلات به ازای هر مادر در دو سال اول تولد فرزند (نفر ساعت استفاده از تسهیلات به ازای افراد در مرخصی زایمان)
- ۱۲-۷- افزایش طول دوره مجاز تحصیل به میزان یک‌سال تحصیلی برای دانشجویان دارای فرزند زیر ۶ سال، بدون احتساب در سنوات

محور ۸- تعامل خانواده و دانشگاه

- ۸-۱- تشکیل دفتر ارتباط خانواده و دانشگاه در دانشگاه

- ۸-۲- تسهیل و کمک به تشکیل سازمان غیردولتی خانواده/والدین
- ۸-۳- تشکیل صندوق‌های خیریه و قرض الحسنه
- ۸-۴- تسهیل ارتباط خانواده با دانشگاه
 - ۸-۴-۱- تشکیل جلسات پرسش و پاسخ گروهی
 - ۸-۴-۲- ایجاد سامانه ارتباط با خانواده
 - ۸-۴-۳- خبرنامه الکترونیکی والدین نو-دانشجویان
 - ۸-۴-۴- ارائه نقشه کاربردی به والدین و نو-دانشجویان
 - ۸-۴-۵- کمک‌رسانی بر خط به والدین و خانواده دانشجویان
- ۸-۵- حضور خانواده ها در مراسم مرتبط با دانشگاه
 - ۸-۵-۱- راهنمایی و برنامه استقبال از خانواده های نو-دانشجویان
 - ۸-۵-۲- برگزاری آخر هفته خانوادگی

فصل چهارم

امتیازها و مزیت‌های دانشگاه دوست‌دار خانواده

۱- تشکیل شورای دانشگاه دوست‌دار خانواده در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با وظایف نظارتی و شامل اعضای زیر:

- ۱- قائم مقام وزیر علوم، تحقیقات و فناوری به عنوان ریاست شورا
- ۲- مشاور وزیر در امور زنان و خانواده به عنوان دبیر شورا
- ۳- یکی از اعضای محترم مرکز هیأت‌های امناء و هیأت ممیزه مرکزی
- ۴- معاون فرهنگی اجتماعی یا نماینده تام‌الاختیار ایشان
- ۵- معاون پژوهشی یا نماینده تام‌الاختیار ایشان
- ۶- معاون آموزشی یا نماینده تام‌الاختیار ایشان
- ۷- معاون اداری مالی یا نماینده تام‌الاختیار ایشان
- ۸- معاون حقوقی و امور مجلس یا نماینده تام‌الاختیار ایشان
- ۹- رئیس سازمان امور دانشجویان یا نماینده تام‌الاختیار ایشان
- ۱۰ و ۱۱- دو نفر از متخصصین حوزه‌ی خانواده به تأیید ریاست شورا

تبصره ۱: نماینده تام‌الاختیار فردی است ثابت که از سوی اعضای حقوقی برای شرکت در جلسات معرفی می‌شوند.

۲- وظایف شورای دانشگاه دوست‌دار خانواده در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

- ۱) پایش و رتبه‌بندی دانشگاه‌های دوست‌دار خانواده
- ۲) پایش و اصلاح سند دانشگاه دوست‌دار خانواده
- ۳) ابلاغ دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه
- ۴) پاسخ‌گویی به دانشگاه‌ها در مورد دانشگاه دوست‌دار خانواده

دانشگاه دوست‌دار خانواده به سه صورت بر ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها، مؤسسات و مراکز آموزش عالی زیر تاثیرگذار است:

- الف - ارزیابی عملکرد مدیریت دانشگاه، مؤسسه یا مرکز آموزش عالی توسط دفتر نظارت و ارزیابی و کنترل کیفیت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در حوزه خانواده
- ب- تأثیر در رتبه‌بندی دانشگاه، مؤسسه یا مرکز آموزش عالی ذیل شاخص‌های " اثرگذاری خدمات اجتماعی " مبتنی بر رتبه‌بندی دانشگاه دوست‌دار خانواده
- ج - اختصاص بودجه در حوزه‌های مختلف مرتبط با خانواده مبتنی بر رتبه‌بندی دانشگاه دوست‌دار خانواده

- تخصیص اعتبار برای فعالیت‌های مرتبط با خانواده در دانشگاه‌ها، مؤسسات و مراکز آموزش عالی در صورت هماهنگی فعالیت انجام شده با سند پشتیبان دانشگاه دوست‌دار خانواده

فصل پنجم

استانداردهای دانشگاه دوست‌دار خانواده

۶-۱- مرحله استقرار دانشگاه دوست‌دار خانواده

- ۶-۱-۱- تصویب سیاست‌های دانشگاه در حوزه خانواده توسط هیأت امنای دانشگاه در چارچوب سند دانشگاه دوست‌دار خانواده
- ۶-۱-۲- اعلام مصوبه هیأت امنای و برنامه دانشگاه در مسیر تبدیل شدن به دانشگاه دوست‌دار خانواده به شورای دانشگاه دوست‌دار خانواده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- ۶-۱-۳- راه‌اندازی کارگروه‌ها در صورت نیاز طبق سیاست‌های دانشگاه
- ۶-۱-۴- طراحی برنامه و اقدام در هشت محور مشخص شده در فصل چهارم این سند
- ۶-۱-۵- گزارش به شورای دانشگاه دوست‌دار خانواده وزارت خانه به منظور تصمیم‌گیری برای قرار گرفتن در فهرست دانشگاه‌های دوست‌دار خانواده
- تبصره ۱: زمان پیشنهادی برای مرحله استقرار حداکثر یک سال شمسی است.

۶-۲- مرحله ارزیابی

- ۶-۲-۱- گزارش اقدامات صورت گرفته در دانشگاه متقاضی به شورای دانشگاه دوست‌دار خانواده وزارت خانه
- ۶-۲-۲- پایش و رتبه‌بندی دانشگاه‌های متقاضی توسط شورای دانشگاه دوست‌دار خانواده

تبصره ۲: حداقل امتیاز برای دریافت نشان دانشگاه دوست‌دار خانواده

انواع نهادهای آموزش عالی	حداقل امتیاز	حداکثر امتیاز
دانشگاه‌های جامع	۹۸	۴۰۰
دانشگاه‌های علوم انسانی	۹۶	۳۸۰
دانشگاه‌های فنی و مهندسی	۹۱	۳۵۰
مؤسسات پژوهشی، پژوهشکده‌ها و پژوهشگاه‌های مرتبط با خانواده	۸۸	۲۲۲
مؤسسات پژوهشی، پژوهشکده‌ها و پژوهشگاه‌های نامرتب با خانواده	۸۶	۱۹۲

تبصره ۳: دانشگاه دوست‌دار خانواده در دو سطح تعریف می‌شود.

دانشگاه دوست‌دار خانواده سطح دو (ب) در دامنه امتیاز حداقل ۱۵۰ امتیاز و حداکثر ۲۷۰ امتیاز
دانشگاه دوست‌دار خانواده سطح یک (الف) در دامنه امتیاز حداقل ۲۷۱ امتیاز و حداکثر ۴۰۰ امتیاز

تبصره ۴: مؤسسات پژوهشی، پژوهشکده‌ها و پژوهشگاه‌ها در دو سطح تعریف می‌شوند:

مؤسسات پژوهشی، پژوهشکده‌ها و پژوهشگاه‌های سطح دو (ب) در دامنه امتیاز حداقل ۱۰۰ امتیاز و حداکثر ۱۵۰ مؤسسات پژوهشی، پژوهشکده‌ها و پژوهشگاه‌های سطح یک (الف) در دامنه امتیاز حداقل ۱۵۱ امتیاز و حداکثر ۲۲۲

تبصره ۵: در رتبه‌بندی و امتیازدهی، محور های ۲، ۳ و ۸ در پژوهشگاه‌های با فعالیت غیرمرتبط با خانواده و محورهای ۲ و ۸ در پژوهشگاه‌های با فعالیت مرتبط با خانواده حذف شده است.

شرح رتبه‌بندی و نحوه امتیازدهی

ردیف	محور	عنوان	حداقل امتیاز	حداکثر امتیاز
۱	سیاست‌گذاری	مجموع امتیاز	۲۵	۵۰
		تصویب سیاست‌ها و جهت‌گیری‌های مربوط به خانواده در برنامه‌های راهبردی دانشگاه	۱۰	۲۰
		فعال‌کردن نقش هیأت امنای دانشگاه در حوزه تسهیل تصویب قوانین مرتبط با خانواده در دانشگاه	۵	۱۰
		بازنگری آیین‌نامه‌های درونی دانشگاه با محوریت رویکردهای حمایت از زنان و خانواده	۱۰	۲۰
۲	برنامه‌ریزی آموزشی و درسی	مجموع امتیاز	۸	۷۰
		بازنگری و روزآمدسازی سرفصل‌های درسی رشته‌های مرتبط با خانواده متناسب با نیازها و مسائل نوپدید	۱	۵
		راه‌اندازی رشته‌های جدید در حوزه خانواده، به ازای هر یک مورد راه‌اندازی ۱۰ امتیاز	۳۰	
		وجود رشته‌های مرتبط با خانواده در دانشگاه، به ازای وجود هر رشته ۰/۵ امتیاز	۰/۵	۵
		روزآمدسازی علمی اعضای هیأت علمی در رشته‌های مرتبط با خانواده	۵	۱۰
		شناسایی مولفه‌های مرتبط با خانواده در رشته‌های گوناگون	۰/۵	۱۰
		در نظر گرفتن مولفه‌های شناسایی‌شده در سرفصل‌های آموزشی	۱	۱۰
۳	پژوهش	مجموع امتیاز	۲	۷۸
		راه‌اندازی گروه‌های پژوهشی یا پژوهشکده‌های مرتبط با خانواده	۲۶	
		وجود گروه‌های پژوهشی یا پژوهشکده‌های مرتبط با خانواده در دانشگاه	۸	
		برگزاری کارگاه ۰/۵ امتیاز	۰/۵	۱۰
		برگزاری کارگاه در سطح ملی ۱ امتیاز		
		برگزاری کارگاه در سطح بین‌المللی ۱/۵ امتیاز		
برگزاری همایش ملی ۴ امتیاز				
برگزاری همایش بین‌المللی ۵ امتیاز				
در صورت چاپ چکیده مقالات ۱ امتیاز به هر همایش اضافه می‌شود				

ردیف	محور	عنوان	حداقل امتیاز	حداکثر امتیاز
۱۵	انعقاد قراردادهای پژوهشی با سازمان‌های بیرونی با محوریت موضوعات مرتبط با خانواده	انعقاد قرارداد منطقه‌ای حداکثر ۵ امتیاز		
		انعقاد قرارداد ملی حداکثر ۸ امتیاز		
		انعقاد قرارداد بین‌المللی حداکثر ۱۰ امتیاز		
۵	۰/۵	طراحی ساز و کارهایی برای دریافت نیازها و چالش‌های جامعه در حوزه خانواده و بازنمایی آنها در برنامه‌های درسی و فعالیت‌های پژوهشی		
۶	۰/۶	گسترش طرح‌های پژوهشی مرتبط با خانواده		
۳		آینده‌پژوهی در حوزه خانواده		
۱		پژوهش‌های مرتبط با گوناگونی خانواده در ایران		
۲		کاربردی‌شدن یافته‌های پژوهشی مرتبط با خانواده در میان ذی‌نفعان جامعه بازار		
۲	۰/۴	راه‌اندازی سامانه‌ای با محوریت تجمیع پژوهش‌های مرتبط با خانواده در دانشگاه برای استفاده عموم فعالان حوزه خانواده		
۵۰	۲۱	مجموع امتیاز		
۲۰	۱۰	تولید بسته‌ها و محتوای آموزشی با انواع مختلف مکتوب، صوتی، تصویری و غیره با توجه به موضوعات یازده‌گانه مورد اشاره در فصل سوم/ محور ۴		
۱۰	۱	تزیین آموزش‌گر جهت آموزش بسته‌های آموزشی تهیه شده		
۵	تسهیل دسترسی مخاطبان چهارگانه به بسته‌های آموزشی	برای کارکنان حداکثر ۰/۲۵ امتیاز	۳	
		برای اعضای هیأت علمی حداکثر ۰/۲۵ امتیاز		
		برای دانشجویان حداکثر ۰/۲۵ امتیاز		
۱۵	برگزاری دوره‌های آموزشی (حضور و مجازی) برای مخاطبان چهارگانه	برای کارکنان حداکثر ۳ امتیاز	۷	
		برای اعضای هیأت علمی حداکثر ۳ امتیاز		
		برای دانشجویان حداکثر ۳ امتیاز		
		برای جامعه حداکثر ۶ امتیاز		
۵۸	۱۹/۵	مجموع امتیاز		
۲	۱	بررسی وضعیت سلامت روان در بدو ورود و به صورت سالیانه		
۴	۱	تشکیل پرونده (کارنامه) سلامت روان		
۴	۱	راه‌اندازی و ارتقای بیمه سلامت روان		
۴	۱	وجود و توسعه کمی و کیفی مراکز مشاوره دانشگاه‌ها به تفکیک برای دانشجویان، اعضای هیأت علمی و کارکنان و نیز در خوابگاه‌ها		
۲	۱	روزآمدسازی و ارتقای دانش متخصصان و مشاوران شاغل در مراکز مشاوره		
۴	۱	توسعه فعالیت‌های داوطلبانه و اجتماعی		
۶	۲	اجرا و پی‌گیری برنامه‌های پیشگیرانه در حوزه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی		
۴	۱	سلامت روان		
۵	سلامت			

ردیف	محور	عنوان	حداقل امتیاز	حداکثر امتیاز		
	سلامت جسم	اجرا و پی‌گیری برنامه‌های آموزش سلامت جنسی و پیشگیری از آزار	۱	۴		
		تشکیل کمیته درون دانشگاهی زیر نظر ریاست دانشگاه به منظور پیشگیری از آزار روانی و جنسی نظارت و حمایت از آسیب‌دیدگان	۲	۲		
		تشکیل پرونده (کارنامه) سلامت جسم	۱	۲		
		بررسی سلامت (چک آپ) سالیانه	۱	۴		
		توسعه کمی و کیفی مراکز درمانی درون دانشگاه	۱	۳		
		پرداخت کمک هزینه درمانی توسط دانشگاه	۲	۳		
		تسهیل استفاده از بیمه تکمیلی برای خدمات پزشکی	۱	۲		
		تخصیص و تسهیل استفاده از امکانات ورزشی در دانشگاه و محل کار یا خارج از محل کار	۱	۳		
		برگزاری جشنواره‌های ورزشی با حضور خانواده مخاطبین سه‌گانه	۱	۳		
استفاده از محیط‌های ورزشی توسط خانواده مخاطبین سه‌گانه	۱	۶				
		مجموع امتیاز	۳	۱۸		
۶	ارتقاء فرهنگ در حوزه‌ی خانواده	نشست / هم‌اندیشی / دانش‌افزایی در راستای تبیین نقش‌های خانوادگی و مسئولیت‌ها	۱	۶		
		نشست / هم‌اندیشی / دانش‌افزایی تعادل (مصالحه) بین کار و زندگی	۱	۶		
		فعال کردن زمینه‌های مشارکت اجتماع محور در حوزه خانواده	۱	۶		
		مجموع امتیاز	۱۸	۶۶		
۷	حمایت از خانواده	تخصیص خوابگاه به دانشجویان متاهل و در شرف ازدواج	۲	۱۰		
		کمک به راه‌اندازی تعاونی‌های ساخت مسکن برای اساتید و کارکنان	۱	۶		
		تأسیس مهد کودک یا کمک هزینه مهد کودک	۵	۱۰		
		کمک هزینه نگهداری از والدین سالخورده در منزل فرزند و یا نگهداری از اعضای ناتوان خانواده	۱	۶		
		تسهیلات به سرپرست خانواده برای فرزندان	۱	۶		
		اعطای وام قرض‌الحسنه به دانشجویان دارای فرزند	۱	۲		
		اعطای تسهیلات مالی و رفاهی به دانشجویان به منظور تسهیل ازدواج	۱	۴		
		اعطای تسهیلات مالی و رفاهی به کارکنان، اعضای هیات علمی و فرزندان آن‌ها به منظور تسهیل ازدواج	۱	۳		
		بررسی شرایط اخذ پایه برای اعضای هیات علمی و کارکنان به ازای هر فرزند یک پایه	۱	۴		
		ترتیب‌بندی کاری انعطاف پذیر به لحاظ زمانی و مکانی برای اخذ پایه سالانه	۲	۱۰		
		استفاده از ساعت کاری شناور یا تسهیلات به ازای هر مادر در دو سال اول تولد فرزند (نفر ساعت استفاده از تسهیلات به ازای افراد در مرخصی زایمان)	۱	۳		
		افزایش طول دوره مجاز تحصیل به میزان یک‌سال تحصیلی برای دانشجویان دارای فرزند زیر ۶ سال، بدون احتساب در سنوات	۱	۲		
				مجموع امتیاز	۱	۱۰
		۸	تعامل خانواده و دانشگاه	تشکیل دفتر ارتباط خانواده و دانشگاه در دانشگاه‌ها	۰/۵	۴
تسهیل و کمک به تشکیل سازمان غیردولتی خانواده/والدین	۰/۵			۲		
تشکیل صندوق‌های خیریه و قرض‌الحسنه				۱		

ردیف	محور	عنوان	حداقل امتیاز	حداکثر امتیاز
		تشکیل جلسات پرسش و پاسخ گروهی		۲
		ایجاد سامانه ارتباط با خانواده		
		خبرنامه الکترونیکی والدین نو-دانشجویان		
		ارائه نقشه کاربردی به والدین و نو-دانشجویان		
		کمک‌رسانی بر خط به والدین و خانواده دانشجویان		
۱		راهنمایی و برنامه استقبال از خانواده‌های نو-دانشجویان		
		برگزاری آخر هفته خانوادگی		
		تسهیل ارتباط خانواده با دانشگاه		
		حضور خانواده‌ها در مراسم مرتبط با دانشگاه		